

Kaszkadőr-és terápiás lovak temperamentumának összehasonlítása viselkedés tesztekkel

Etológiai módszerek házidolgozat

Takács Liza IV. évfolyam, alkalmazott zoológus, SZIE-ÁOTK
2007. november 25.

Bevezetés:

A temperamentum fontos meghatározója a lovak teljesítményének, illetve alkalmazhatóságának. A lovakat rendkívül sok speciális területen alkalmazzák a hobbi-és sportlovagláson kívül- pl: terápiás, kaszkadőr-, rendőrló- és ezeken a területeken különböző tulajdonságok számítanak előnyösnek. Legfontosabb mindezek között a lovak félőssége, illetve ijedőssége. Jelen vizsgálatban a terápiás lovak temperamentumát hasonlítottuk össze a kaszkadőrlovakéval különböző viselkedés tesztek segítségével. A teszteken a lovak viselkedését egy 1-5-ig terjedő skálán pontoztuk. A tesztekéről videofelvétel készült. A tesztek mindig ugyanolyan sorrendben végeztük el és igyekeztük a „kellemetlenebb” (vízpricc) tesztek után egy „kellemesebb” (almaevés) tesztet végezni. A tesztek során a lovakat fizikai és érzelmi sérülések nem érték.

A tesztek:

1. Híd: ennél a tesztnél a lovat egy 1,4 m széles, 4 m hosszú, földre terített sárga ponyván vezették át. A lónak 3 perc állt rendelkezésére, hogy átmenjen a ponyván, eközben figyeltük a viselkedését, mennyire tart a ponyvától, rálép-e, megközelíti-e, megszagolja-e. 1-es volt ha max. 20 mp alatt átment, 5-ös ha egyáltalán nem ment át és erősen reaktívnak mutatkozott (horkantás, ágaskodás). A teszt célja annak a vizsgálata, hogy a ló mennyire tart az ismeretlen, számára új dolgoktól.

2. Esernyő: a lótól kb 3 m-re egy automata kék színű esernyőt nyitottak ki, majd megpróbálták a lovat odavezetni. A teszt addig tartott amíg az állat az orrával megérintette az esernyőt. A pontozásnál figyelembe vettük mennyire ijedt meg a ló az esernyő kinyitásakor, valamint hogy mennyire könnyen érintette meg az orrával. 1-esnek számított ha csak a füle rezdült meg de megtorpanás nélkül megközelítette az esernyőt és megszagolta. A teszt célja a ló ismeretlen, hirtelen ingerekre adott reakciójának, ijedőségének vizsgálata.

3. Vízpricc: kézi vízpriccelővel 3-szor lespriccelték a lovat a füle mögötti területen. 1-esnek számított ha csak a füle rezdült. A teszt célja a ló hirtelen, kellemetlen, de nem feltétlenül ismeretlen ingerekre adott reakciójának vizsgálata.

4. Elérhetetlen alma: a lovat kikötötték és tőle elhelyeztek egy almát olyan távolságra, hogy éppen ne tudja elérni. Ezek után azt figyeltük mennyire igyekszik megszerezni az almát. 1-esnek számított ha max. egyszer megpróbálta megszerezni de azután nem törődött vele, 5-ösnek ha kitartóan próbálkozott, és kapált is. A teszt célja a ló frusztráció-tűrésének vizsgálata.

A teszteknel a lovakat mindig ugyanaz az ember vezette (Gavalda Kinga) és a másik videóra vette (Takács Liza). A teszteket mindkét személy pontozta. A megfigyelők közötti egyezést Spearman-féle rangkorrelációs analízissel ellenőrizték.

Kaszkadőrlovak:

	Híd Kinga	Híd Liza	Esernyő K	Esernyő L	Vízspricc K	Vízspricc L	Alma K	Alma L
Betyár	2	2	2	1	1	1	2	2
Botrány	2	3	3	3	3	3	5	5
Csaba	4	4	3	3	3	3	5	5
Lajos	2	2	2	3	2	2	2	1
Santos	2	2	3	3	2	2	5	5
Zsivány	3	3	4	4	4	5	5	4
Casino	3	2	3	3	3	3	3	2
Holló	3	3	3	3	5	4	4	5
Sába	1	1	1	1	4	4	4	4
Zoé	2	1	1	1	1	1	2	2

Terápiás lovak:

	Híd Kinga	Híd Liza	Esernyő K	Esernyő L	Vízspricc K	Vízspricc L	Alma K	Alma L
Bonifác	1	1	2	2	4	4	5	5
Napsugár	3	3	2	2	1	1	5	5
Narancs	2	2	1	1	1	1	1	1
Bendegúz	2	2	1	1	1	1	5	5

Cicó	2	3	1	1	1	1	5	5
Konyak	3	3	2	2	2	2	4	3
Pikáns	4	4	1	1	2	2	4	3
Santos	1	2	1	1	3	3	5	5
Uborka	2	2	1	1	1	1	5	5
Vilma	1	1	1	1	2	2	5	5